

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

Eutropii Breviarium Historiae Romanae

Eutropius

Norimbergae, MDCCLXXXIV.

VD18 12711160

Liber Quartus.

urn:nbn:de:gbv:45:1-16405

cundum Punicum bellum, post annum septimum decimum, quam coeperat.

LIBER QVARTVS.

CAP. I. **T**ransacto Punico bello, secutum est MACEDONICVM contra Philippum regem.

CAP. II. Quingentesimo et quinquagesimo primo anno ab urbe condita, T. Quintius Flamininus aduersus Philippum regem mittitur: prospere rem gessit: pax ei data est his legibus, *ne Graeciae ciuitatibus, quas Romani contra eum defenderant, bellum inferret: ut captiuos et transfugas redderet, quinquaginta solum naues haberet, reliquas Romanis daret, per annos decem quaterna millia pondi argenti praestaret; et obsidem daret filium suum Demetrium.* T. Quintius etiam Lacedaemoniis intulit bellum; ducem eorum Nabidem vicit: et, quibus voluit conditionibus, in fidem accepit. Ingenti gloria duxit ante currum nobilissimos obsides, Demetrium Philippi filium, et Armenem Nabidis.

CAP.

CAP. III. Transacto bello Macedonico secutum est SYRIACVM contra Antiochum regem, P. Cornelio Scipione, M. Acilio Glabrione coss. Huic Antiocho Hannibal se iunxerat; Carthaginem, patriam suam, metu, ne Romanis traderetur, relinquens. M. Acilius Glabrio in Achaia bene pugnavit; castra regis Antiochi nocturna pugna capta sunt, ipse fugatus. Philippo, quia contra Antiochum Romanis auxilio fuisset, filius Demetrius redditus est.

CAP. IV. L. Cornelio Scipione, C. Laelio COSS Scipio Africanus fratri suo L. Cornelio Scipioni consuli legatus contra Antiochum profectus est. Hannibal, qui cum Antiocho erat, navali proelio victus est. Ipse postea Antiochus circa Magnesium ad Sipylum, Asiae civitatem, a COS. Cornelio Scipione ingenti proelio fusus est. Auxilio fuit Romanis in ea pugna Eumenes, Attali regis frater, qui Eumeniam in Phrygia condidit. L. millia peditum, III equitum eo certamine ex parte regis occisa sunt. Tum rex Antiochus pacem petiit, iisdem conditionibus data est a senatu, quamquam victo, quibus ante offerebatur; ut ex
Eu.

Europa et Asia recederet, atque intra Taurum se contineret, X millia talentorum et XV obfides praeberet, Hannibalen, concitorem belli, dederet. Eumeni regi donatae sunt omnes Asiae ciuitates, quas Antiochus bello perdiderat: et Rhodiis, qui auxilium Romanis contra regem Antiochum tulerant, multae urbes concessae sunt. Scipio Romam rediit, ingenti gloria triumphauit: nomen et ipse, ad imitationem fratris Asiagenis (Asiatici) accepit, (quia Asiam vicerat: sicut frater ipsius propter Africam domitam Africanus appellabatur.)

CAP. V. Spurio Postumio Albino, Q. Martio Philippo COSS. M. Fuluius de AETOLIS triumphauit. Hannibal, qui victo Antiocho, ne Romanis traderetur, ad Prusiam, Bithyniae regem, fugerat, repetitus etiam ab eo est per T. Quintium Flaminium: et cum tradendus Romanis esset, venenum bibit, te apud Libysiam, in finibus Nicomediensium, sepultus est.

CAP. VI. Philippo rege Macedoniae mortuo, qui et aduersum Romanos bellum gesserat, et postea Romanis contra Antiochum auxilium tulerat, filius eius

PER-

MUNSTER

PERSEVS in Macedonia rebellauit, ingentibus copiis ad bellum paratis. Nam adiutores habebat Cotyn Thraciae regem; et Illyrici, Gentium nomine. Romanis autem in auxilio erant Eumenes Asiae rex, Ariarathes Cappadociae, Antiochus Syriae, Ptolemaeus Aegypti, Masinissa Numidia. Prusias autem Bithyniae, quanquam sororem Persei uxorem haberet, utrisque se aequum prae-buit. Dux Romanorum P. Licinius COS. contra eum missus est, et a rege graui proelio victus. Neque tamen Romani, quanquam superati, regi petenti pacem praestare voluerunt, nisi his conditionibus; *ut se et suos senatui et populo Rom. dederet.* Mox missus contra eum L. Aemilius Paullus COS. et in Illyricum C. Anicius praetor contra Gentium. Sed Gentius facile uno proelio victus, mox se dedidit. Mater eius, et uxor, et duo filii, frater quoque simul in potestatem Romanorum venerunt. Ita bello intra XXX dies perfecto, ante cognitum est Gentium victum, quam coeptum bellum nuntiaretur.

CAP. VII. Cum Perseo autem Aemilius Paulus COS. III. Non. Septembris
Entropius. D di-

dimicauit, vicitque eum, XX millibus peditum eius occilis. Equitatus cum rege fugit integer: Romanorum C milites amissi sunt: urbes Macedoniae omnes, quas rex tenuerat, Romanis se dediderunt. Ipse rex, cum defereretur ab amicis, venit in Paulli potestatem. Sed honorem ei Aemilius, non quasi victo, habuit. Nam et volentem ad pedes sibi cadere, non permisit, et iuxta se in sella collocauit. Macedonibus et Illyriis hae leges a Romanis datae, *ut liberi essent, et dimidium eorum tributorum praestarent, quae regibus praestitissent*; ut appareret, populum Rom. pro aequitate magis, quam auaritia dimicare. Itaque in conuentu infinitorum populorum Paulus haec pronuntiauit: et legationes multarum gentium, quae ad eum venerant, magnificentissimo conuiuio pavit, dicens; *eiusdem hominis esse debere, et bello vincere, et conuiuii apparatu elegantem esse.*

CAP. VIII. Mox LXX ciuitates Epiri, quae rebellarant, cepit: praedam militibus distribuit; Romam cum ingenti pompa rediit in naue Persei, quae inuitatae magnitudinis fuisse traditur, adeo
ut

ut XVI ordines dicatur habuisse remorum. Triumphavit autem magnificentissime in curru aureo, cum duobus filiis, utroque latere adstantibus. Ducti sunt ante currum duo regis filii, et ipse Perseus, XLV annos natus. Post eum etiam C. Anicius de Illyriis triumphavit. Gentius cum fratre et filiis ante currum ductus est. Ad hoc spectaculum multarum gentium reges Romam venerunt: inter alios etiam venit Attalus, atque Eumenes, Asiae reges; atque Prusias Bithyniae. Magno honore accepti sunt: et, permittente senatu, dona, quae attulerant, in Capitolio posuerunt. Prusias etiam filium suum Nicomedem senatui commendavit.

CAP. IX. Insequenti anno L. Nummius in Hispania bene pugnavit. Marcellus postea consul res ibidem prosperes gessit.

CAP. X. TERTIVM deinde BELLVM CONTRA CARTHAGINEM suscipitur, sexcentesimo et altero anno ab urbe condita; L. Manlio Censorino, et M. Manlio COSS. anno LI. Postquam secundum Punicum bellum transactum erat. Hi profecti Carthaginem oppu-
D 2 gna-

✱ ————— ✱
gnauerunt. Contra eos Hasdrubal, dux Carthaginienſium, dimicabat. Famea dux alius, equitauī praeerat Carthaginienſium. Scipio tunc, Scipionis Afri- cani nepos, tribunus ibi militabat. Huius apud omnes ingens metus et reuerentia erat. Nam et paratiſſimus ad dimican- dum, et conſultiſſimus habebatur. Ita- que per eum multa proſpere a COSS. geſta ſunt. Nec quidquam magis vel Hasdrubal, vel Famea vitabant, quam contra eam Romanorum partem commit- tere, ubi Scipio dimicabat.

CAP. XI. Per idem tempus Maſiniſſa- rex Numidarum, per annos ſexaginta fere amicus populi Romani, anno vitae XCVII mortuus, XLIV filiis relictis, Scipionem diuiſorem regni inter filios eſſe iuſſit.

CAP. XII. Cum igitur clarum Scipio- nis nomen eſſet, iuuenis adhuc COS. eſt factus et contra Carthaginem miſſus. Is eam cepit ac diruit. Spolia ibi inuenta, quae variarum ciuitatum excidiis Cartha- go collegerat: et ornamenta urbium ci- uitatibus Siciliae, Italiae, Africae red- didit, quae ſua recognoſcebant. Ita Carthago ſeptingenteſimo anno, quam con-

condita erat, deleta est. Scipio nomen, quod auus eius acceperat, meruit, scilicet, ut propter virtutem etiam ipse Africanus iunior vocaretur.

CAP. XIII. Interim in Macedonia quidam PSEVDOPHILIPPVS arma mouit, et Romanum praetorem, P. Iuencium, contra se missum, ad internecionem vicit. Post eum Q. Caecilius Metellus dux a Romanis contra Pseudophilippum missus est, et XXV millibus ex militibus eius occisis, Macedoniam recepit: ipsum etiam Pseudophilippum in potestatem suam redegit.

CAP. XIV. CORINTHIIS quoque bellum indictum est, nobilissimae Graeciae ciuitati, propter iniuriam legatorum Romanorum. Hanc Mummius consul cepit ac diruit. Tres igitur Romae simul celeberrimi triumphi fuerunt. Africani, ex Africa; ante cuius currum ductus est Hasdrubal: Metelli, ex Macedonia, cuius currum praecessit Andriscus, qui et Pseudophilippus dicitur: Mummi, ex Corintho; ante quem signa aenea, et pictae tabulae, et alia urbis clarissimae ornamenta praelata sunt.

CAP. XV. Iterum in Macedonia PSEVDOPERSEVS, qui se Persei filium esse dicebat, collectis seruitiis rebellauit; et cum sexdecim armatorum millia haberet, a Tremellio quaestore superatus est. (His diebus Androgynus Romae uisus, iussu aruspicum in mare merfus est.)

CAP. XVI. Eodem tempore Metellus in Celtiberia apud Hispanos res egregias gessit. Successit ei Q. Pompeius. Nec multo post Q. quoque Caepio ad idem bellum missus est; quod quidam VIRIATVS contra Romanos in Lusitania gerebat. Quo metu Viriatus a suis interfectus est, cum quatuordecim annis Hispanias aduersum Romanos mouisset. Pastor primo fuit, mox latronum dux: postremo tantos ad bellum populos concitauit, ut assertor, contra Romanos, Hispaniae putaretur. Et cum interfectores eius praemium a Caepione consule peterent, responsum est, *nunquam Romanis placuisse, imperatorem a suis militibus interfici.*

CAP. XVII. Q. Pompeius deinde consul a NVMANTINIS, quae Hispaniae ciuitas fuit opulentissima, superatus,
pa-

pacem ignobilem fecit. Post eum C. Hostilius Mancinus COS. iterum cum Numantinis pacem fecit infamem; quam populus et senatus iussit infringi, atque ipsum Mancinum hostibus tradi: ut in illo, quem auctorem foederis habebant, iniuriam soluti foederis vindicarent. Post tantam igitur ignominiam, qua a Numantinis bis Romani exercitus fuerant subiugati, P. Scipio Africanus, secundo consul factus, ad Numantiam missus est, Is primum militem vitiosum et ignauum, exercendo magis, quam puniendo, sine aliqua acerbitate correxit. Tum multas Hispaniae ciuitates partim bello cepit, partim in deditionem accepit. Postremo ipsam Numantiam, diu obsessam, fame confecit, et a solo euertit: reliquam prouinciam in fidem accepit.

CAP. XVIII. Eo tempore Attalus rex Asiae, frater Eumenis, mortuus est, heredemque populum Romanum reliquit. Ita imperio Romano per testamentum Asia accessit.

CAP. XIX. Mox etiam Decimus Iunius Brutus de Gallaecis et Lusitanis triumphauit magna gloria: et P. Scipio Africanus de Numantinis secundum tri-

D 4

umphum

umphantum egit XIV anno, postquam priorem de Africa egerat

CAP. XX. Motum interim in Asia bellum est ab ARISTONICO, Eumenis filio, qui ex concubina susceptus fuerat. Is Eumenes frater Attali fuerat. Aduersus eum missus Pont. P. Licinius Crassus, infinita regum habuit auxilia. Nam et Bithyniae rex Nicomedes Romanos iuuit: et Mithridates Ponticus, cum quo bellum postea grauissimum fuit: et Ariarathes Cappadox, et Pylaemenes Paphlagon. Victus est tamen Crassus in praelio, et interfectus: caput eius Aristonico oblatum est: corpus Smyrnae sepultum. Postea Perpenna consul Romanus, qui successor Crasso veniebat, audita belli fortuna, ad Asiam celerauit: et acie victum Aristonicum, apud Stratonice civitatem, quo fugerat, fame ad deditiorem compulit. Aristonicus iussu senatus (Romae) in carcere strangulatus est: triumphari enim de eo non poterat, quia Perpenna aqua Pergamum, Romam rediens, diem obierat.

CAP. XXI. L. Caecilio Mettello, et T. Quintio Flaminino COSS. Carthago in Africa iussu senatus reparata est, quae nunc

nunc manet; annis duobus et viginti, postquam a Scipione fuerat euerfa. Deducti eo sunt ciues Romani.

CAP. XXII. Anno DCXXVII ab urbe condita, C. Cassius Longinus, et Sex. Domitius Caluinus, consules, GALLIS TRANSALPINIS bellum iutulerunt, et Aruernorum tunc nobilissimae ciuitati, atque eorum duci Bituito: infinitamque multitudinem iuxta Rhodanum fluuium interfecerunt. Praeda ex torquibus Gallorum ingens Romam perlata est. Bituitus se Domitio dedit, atque ab eo Romam deductus est, magnaque gloria consules ambo triumphauerunt.

CAP. XXIII. M. Porcio Catone et Q. Marcio rege COSS. DCXXXIII anno ab urbe condita, Narbonam in Gallia colonia deducta est. Post a L. Metello, et Q. Mucio Scaeuola COSS. de Dalmatia triumphatum est.

CAP. XXIV. Ab urbe condita anno DCXXXV C. Cato consul Scordiscis intulit bellum, ignominioseque pugnauit.

CAP. XXV. C. Caecilio Metello et Cn. Carbone COSS. duo Metelli fratres eodem die, alterum ex Sardinia, alterum ex Thracia triumphum egerunt;

nuntiatumque Romae est, Cimbros e Gallia in Italiam transisse.

CAP. XXVI. P. Scipione Nafica, et L. Calpurnio Bestia COSS. IUGURTHAE, Numidarum regi, bellum illatum est, quod Adherbalem et Hiempsalem, Micipsae filios, fratres suos, reges, et P. R. amicos interemisset. Missus aduersus eum COS. Calpurnius Bestia, corruptus regis pecunia, pacem cum eo flagitiosissimam fecit, quae a senatu improbata est. Postea contra eundem, insequenti anno, Spurius Postumius Albinus profectus est. Is quoque per fratrem ignominiose contra Numidas pugnavit.

CAP. XXVII. Tertio missus Q. Caecilius Metellus consul, exercitum ingenti seueritate et moderatione correctum, cum nihil in quenquam cruentum faceret, ad disciplinam Romanam reduxit. Iugurtham variis praeliis vicit: elephantos eius occidit, vel cepit: (multas ciuitates ipsius in deditionem accepit.) Et cum iam bello finem positurus esset, successum est ei a C. Mario. Is Iugurtham, et Bocchum, Mauritaniae regem, qui auxilium Iugurthae ferre coeperat, pariter superauit. Aliquanta et ipse oppida

 pida Numidia cepit, belloque terminum posuit, capto Iugurtha per quaestorem suum Cornelium Syllam, ingentem virum; tradente Boccho Iugurtham, qui pro eo ante pugnaverat. A M. Iunio Silano, collega Q. Metelli, Cimbri in Gallia; et a Minucio Rufo in Macedonia Scordisci et Triballi; et a Servilio Caepione in Hispania Lusitani victi sunt; et duo triumphus de Iugurtha, primus per Metellum, secundus per Marium acti sunt. Ante currum tamen Marii Iugurtha cum duobus filiis ductus est catenatus, et mox iussu consulis in carcere strangulatus.

 LIBER QUINTVS.

CAP. I. **D**um bellum in Numidia contra Iugurtham geritur, Romani consules M. Manilius, et Q. Caepio a Cimbris et Teutonibus, et Tigurinibus, et Ambronibus, quae erant Germanorum et Gallorum gentes, victi sunt iuxta flumen Rhodanum; et ingenti interneccione attriti, etiam castra sua et magnam partem exercitus perdiderunt.

Fi-